

Životopis
dr. sc Alojz Jembrih, professor emeritus

Alojz Jembrih (r. 11. lipnja 1947., Varaždin) završio je studij slavenske filologije na Sveučilištu u Beču, Institutu za slavensku filologiju, doktoriravši s temom o hrvatskom piscu Antunu Vramcu na njemačkom jeziku s naslovom: *Antun Vramec in seiner Zeit. Beitrag zur älteren serbokroatischen Literaturgeschichte und historischen Dialektologie* (1977.): mentor prof. dr. Josip Hamm, članovi povjerenstva: prof. dr. František Vaclav Mareš, prof. dr. Günther Wyrtenz. Doktorat mu je nostrificiran na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 16. veljače 1978., br. 01-742-1-1977. (povjerenstvo: prof. dr. Josip Vončina, prof. dr. Rafo Bogišić).

Od 1. travnja 1978. do 31. ožujka 1980. radio je u svojstvu znanstvenoga asistenta u Institutu za staroslavenski jezik „Svetozar Ritig“ na projektu: *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*, a od 1. travnja 1980. do 30. svibnja 1983. radio je u Zavodu za jezik (danas Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje) u Zagrebu na projektu: *Rječnik hrvatskokajkavskoga književnog jezika*. U tom je razdoblju obradio *Govor Gregurovca Veterničkoga* fonetsko-fonološka i morfološka obilježja (s M. Lončarićem). Od 1. lipnja do sredine listopada 1996. bio je zaposlen na Filozofskoj fakulteti Univerze v Ljubljani na Oddelku za slovanske jezike in književnosti, u okviru južnoslavenskih jezika i književnosti te je na četverogodišnjem studiju predavao jezikoslovne predmete iz hrvatskoga jezika. Na istom je Fakultetu biran u nastavno zvanje docenta (1983.) i izvanrednog profesora. „*za zgodovino hrvaškega jezika in hrvaško dialektologijo*“ [za povijest hrvatskoga jezika i dijalektologiju] (1997.).

Od 1997. (u jesen) do 30. studenoga 1998. predavao je na Visokoj učiteljskoj školi u Čakovcu, a od 1. prosinca 1998. počeo je predavati na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, gdje je radio do umirovljenja 1. listopada 2017. godine. U zvanje redovitog profesora izabran je 6. travnja 2005. a od Sveučilišnog senata Sveučilišta u Zagrebu potvrđen je 8. lipnja 2010. za redovitog profesora u trajnom zvanju za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana teorija i povijest književnosti.

Na Hrvatskim je studijima predavao na preddiplomskom studiju: *Hrvatska književnost ranog novovjekovlja, Hrvatska književnost baroka i prosvjetiteljstva*; na diplomskom studiju: *Književnost i kultura Hrvata u dijaspori*. Izborne predmete: *Pavao Ritter Vitezović, Juraj Križanić, Hrvatska reformacijska književnost, Zrinsko-frankopanski književnojezični krug, Kajkavsko književnojezična baština*. Na doktorskom studiju povijesti Hrvatskih studija predavao je (2009./10.) predmet *Istraživački aspekti iz hrvatske kulturne povijesti*, te je s trima studentima istog kolegija objavio istraživačke radove u časopisu *Kroatologija*. Na poslijediplomskom studiju hrvatske kulture Odsjeka za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu bio je nositelj kolegija: *Aspekti kajkavske kulture - Kajkavska dopreporodna književnojezična baština* na temelju kojega je odabrana doktorska disertacija pod mentorstvom prof. Alojza Jembriha: *Kristina Jug, Anonimne kajkavske dramske adaptacije s kraja 18. i početkom 19. stoljeća u hrvatskoj književnosti i kulturi*. Na Fakulteti Matija Vlačić Ilirik u Zagrebu (danas Centar za protestantsku teologiju Sveučilišta u Zagrebu) predavao je kao vanjski suradnik od (...nađite podatak i dodajte premete).

Alojz Jembrih je održao pozivna predavanja na nekoliko njemačkih i austrijskih te talijanskom sveučilištu: u Tübingenu, Mannheimu, Regensburgu, Bambergu, Marburgu, Klagenfurtu, Beču, Eisenstadtu, Vidmu (Udine). U dva je navrata boravio kao stipendist zaklade Alexander von

Humboldt: 1986. i 1991. u Njemačkoj (Tübingen, Münster, Mannheim), istražujući u njemačkim arhivima i bibliotekama izvore o djelovanju Pavla Skalića u Njemačkoj i Königsbergu, hrvatsku prevoditeljsko-izdavačku djelatnost hrvatskih protestantskih pisaca u Urachu te njemačke predloške crkvenim pjesmaricama *Duševne pesne* (1609., 1611.) Grgura Mekinića.. Rezultati tih istraživanja objavljeni su u zasebnoj knjizi i u časopisima.

Za vrijeme sveučilišnonastavnoga rada u Ljubljani, A. Jembrih bio je nositelj znanstveno-istraživačkoga projekta u Znanstvenom institutu Filozofske fakultete pod naslovom: *Vprašanje jezikovnih odnosov Stipana Konzula in Primoža Trubarja ob delu Biblijskega zavoda v Urachu*. U Zagrebu je na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove bio nositelj istraživačkoga projekta *Isusovačka školska drama u hrvatskim gimnazijama 17. i 18. stoljeća*. Rezultati tih dvaju projekata objavljeni su, također, u zasebnim knjigama: *Stipan Konzul i „Biblijski zavod“ u Urachu* (2007.); *Kazimir Bedeković (1727. – 1782.) teološki, filozofski i dramski pisac 18. stoljeća*, Beč-Ludbreg-Varaždin-Zagreb 2001. Bio je suradnik na projektima HAZU: *Stvaralački potencijal u funkciji društvenoga razvoja sjeverozapadne Hrvatske* (voditelj akademik Andre Mohorovičić); *Rukopisi i stara izdanja hrvatskih autora u domovini i stranima bibliotekama* (voditelj akademik Milan Ratković). Na Hrvatskim studijima bio je suradnik na projektu *Hrvatska književnojezična baština 16. - 19. st. u suodnosu s europskom*. Aktivno je sudjelovao referatima na preko pedeset *međunarodnih* skupova: Zagreb, Regensburg, Tübingen, Mannheim, Ljubljana, Szombathely, Pula, Koper, Cividale, Maribor, Osijek, Rijeka, Labin, Zadar, Murska Sobota, Varaždin, Čakovec, Beč, Banska Bystrica (od spomenutih gradova u nekima po nekoliko puta).

Filozofski fakultet Družbe Isusove u Zagrebu imenovao ga je 1991. voditeljem Hrvatskoga povijesnog instituta u Beču, a tu dužnost obnašao je do kraja 1993. godine. Bio je idejni nositelj izložbe u Austrijskoj nacionalnoj knjižnici (Österreichische Nationalbibliothek, Wien) i suurednik kataloga istoimene izložbe: *Croatica 16. - 18- Jh. - in Österreich gedruckte kroatische Bücher* (5. XII. 1991. – 12. I. 1992.), izložbu je priredio Hrvatski povijesni institut u Beču Družbe Isusove, Zagreb.

Bio je jedan od organizatora epohalne izložbe *Kajkaviana croatica* u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu, te je uredio istoimeni katalog izložbe (1996.). Kao vanjski suradnik *Hrvatskoga biografskoga leksikona* obradio je sedam natuknica. Za *Hrvatsku književnu enciklopediju* napisao je 21 natuknicu, za *Enciklopediju Hrvatskoga zagorja* napisao je 15 natuknica, a za *Istarsku enciklopediju* dvije natuknice. U Institutu gradišćanskih Hrvata u Željeznom/Eisenstadt pokrenuo je ediciju *Gradišćanskohrvatske studije* (1997.), a na Teološkom fakultetu „Matija Vlačić Ilirik“ u Zagrebu pokrenuo je ediciju *Folia protestantica Croatica*. Obje edicije izlaze i danas.

Za Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje 2005. bio je recenzentom dvaju studijskih programa na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a 2006. imenovan je od MZOŠ RH recenzentom jednog znanstvenoistraživačkoga projekta. Obnašao je dužnost pročelnika na Hrvatskim studijima (2003. – 2005.), bio je član Područnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu te predsjednik Etičkoga povjerenstva na Hrvatskim studijima. Bio je u više navrata članom ili predsjednikom povjerenstava za izbor u nastavno-znanstvena zvanja na Hrvatskim studijima, Visokoj učiteljskoj školi u Čakovcu, povjerenstava za ocjenu doktorskih tema na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i Hrvatskim studijima.

Inicirao je prvi međunarodni znanstveni skup u Hrvatskoj: *Reformacija i njezin odjek u hrvatskim zemljama* u organizaciji Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i Fakulteta za humanistične studije Univerze na primorskom (Koper) te Teološkog fakulteta „Matija Vlačić Ilirik“, (Zagreb – Buzet 2009.). Inicirao je niz znanstvenih međunarodnih skupova u čijim je

organizacijskim odborima bio član ili predsjednik: U Zavodu za znanstveni rad HAZU Varaždin 1986. potaknuo je međunarodni znanstveni skup povodom *400. obljetnice prve tiskane knjige u Varaždinu*; *200. obljetnica rođenja Ignaca Kristijanovića* (1996.); *100. obljetnica smrti Matije Valjavca* (1997.).

Na Hrvatskim studijima inicirao je i organizirao međunarodni znanstveni skup: *Josip Hamm i njegovo djelo* povodom 100. obljetnice njegova rođenja (2005.). U Ozlju znanstveni skup: *Ivan Belostenec i njegovo djelo* (2005.), Ivanić Gradu: *Andrija Blašković i njegovo doba* (2006.), Karlovcu: *Rudolf Strohal i njegovo djelo* (2006.), Svetoj Nedelji: *Mihalj Šilobod i njegov djelo - u povodu 250. obljetnice tiskanja njegove Aritmetike horvatske* (2008.), u Zagrebu: *Gjuro Deželić st. i njegovo djelo* (2008.). U Zagrebu je inicirao i tematski osmislio znanstveni skup: *Pavao Skalić i njegovo djelo* (2009.). Od 2002. do 2017. inicirao, tematski organizirao i moderirao Znanstvene skupove u Krapini: *Kajkavski jezik, književnost i kultura kroz stoljeća*. Godine 2013. u Hrvatskom centru u Beču inicirao i tematski oblikovao međunarodni znanstveni skup: *Akademik dr. Nikola Benčić 75 ljet života i 50 ljet znanstvenoga djelovanja*. Godine 2013. na Hrvatskim studijima potaknuo je i tematski osmislio međunarodni znanstveni skup: *Pavao Ritter Vitezović i njegovo doba*. Godine 2021. na Fakultetu hrvatskih studija organizirao je međunarodni znanstveni skup uz 500. obljetnicu rođenja Stipana Konzula.

Kao glavni urednik uredio je preko trideset zbornika sa znanstvenih skupova. Sudjelovao je u emisijama *Obrazovnoga programa Hrvatskoga radija* s nizom različitih priloga u ukupnom trajanju od 400 minuta; na Trećem programu sudjelovao je u emisiji *Iz riznice hrvatske kulture* s priložima o: *Katarini Patačić* (1992.), *Antunu Vramcu* (1994.), *Pavlu Skaliću* (1994.), *Jurju Dijaniću* (1994.), *Andriji Dudiću* (1995.), *Bartolu Jurjeviću* (1995.).

Godine 2017., također, na Trećem programu Hrvatskoga radija u emisiji *Kozmopolis* 14. prosinca pročitao je njegov esej o *Ivanu Krizmaniću*, a 28. prosinca u emisiji *Kozmos i etos* sudjelovao je u opširnom razgovoru povodom *500. obljetnice reformacije*, o hrvatskim protestantskim piscima i prevoditeljsko-izdavačkoj djelatnosti u Urachu. U Prvom programu Hrvatskog radija sudjelovao s nizom priloga u emisiji: *Našim Hrvatima u susjednim zemljama*. Napisao je scenarij za film o *Antunu Vramcu* (1986.) i u njemu sudjelovao, a film je prikazan u školskom obrazovnom programu; također je napisao scenarij za dokumentarni film i u njemu sudjelovao: *Kajkaviana croatica* (1998.), sudjelovao je i u filmu o *Kazimiru Bedekoviću* (2000.) u produkciji Hrvatske televizije.

Od 1987. do 2015. održao je u inozemstvu 22 različita predavanja u: Eisenstadtu (Amt der Burgenländischen Landesregierung), Ljubljani (Lingvistični krožek Filozofska Fakulteta), Tübingenu i Mannheimu (Slawisches Seminar), Klagenfurtu (Institut für Slavistik), Regensburgu (Südosteuropa-Gesellschaft Zweigstelle Regensburg) Znanstveni institut Gradišćanskih Hrvatov (Željezno i Trajštof), Hrvatski centar u Beču; Marburgu (Institut für Slawische Philologie), Bambergu (Lehrstuhl für Slavische Literaturwissenschaft). Recenzirao je niz znanstvenih i stručnih radova namijenjenih objavljivanju u časopisima: *Radovi Zavoda za znanstveni Rad HAZU* (Varaždin), *Rasprave Instituta za hrvatski jezi i jezikoslovlje*, Zagreb, *Fluminensia* Rijeka, *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine* (Zagreb) *Kaj*, Zagreb, *Cris* (Križevci), časopis *Kroatologija*. Zbornik radova; *Kukuljevićevi dani u Vraždinskim Toplicama*, Hrvatski književni povjesničari, te zbornike: o Branku Vodniku, Albertu Haleru, Dragutinu Prohaski; Rafaelu Levakoviću, zbornik radova izd. HAZU, Sveti Ivan Zelina I., *Kroatologija*, Zagreb. Od 2004. glavni je urednik interdisciplinarnog časopisa *Gazophylacium*. Obnašao je od 2004. – 2013. dužnost predsjednika Društva *Kajkaviana* Donja Stubica.

Dr. sc. Alojz Jembrih je dobitnik nekoliko odličja, priznanja i nagrada. Grad Buzet 1997. dodijelio mu je godišnju nagradu za istraživanje hrvatsko-uraške prevoditeljske i izdavačke djelatnosti na čelu sa Stipanom Konzulom.

Protestantsko evanđeosko vijeće u Republici Hrvatskoj povodom 500. obljetnice reformacije 31. listopada 2017. dodijelilo mu je Priznanje s medaljom za izniman doprinos u proučavanju hrv. protestantskog tiskarstva u 16. st., posebno za pripremu pretiska glagoljičkoga i ćiriličkoga *Novoga testamenta* 1562./1563. (2007./2008.).

Predsjednik Trnavske samouprave dr. Tibor Mikuš 9. rujna 2017. dodijelio mu je Spomen-medalju za očuvanje kulturne tradicije i suradnju među slavenskim narodima. Nagrada je to za njegovu knjigu *Tragom života i rada Stjepana Moysesa u Zagrebu (1829. - 1851.)* (Zagreb 2016). Za istu je knjigu, od predsjednika Matice slovačke Mariana Tkača u Bratislavi 8. rujna 2017. dobio Spomen-povelju za njegovanje slovačko-hrvatskih veza.

Općina Kotoriba 15. rujna 2017. dodijelila mu je priznanje - Medalju za doprinos u pripremi za tisak rukopisa *Kotoribski protokol 1724. - 1804.* (2017.).

Gradsko vijeće Grada Varaždina 6. prosinca 2017. dodijelilo mu je Medalju Grada Varaždina za značajna znanstvena postignuća i promicanje kajkavskoga jezika i književnosti.

Gradsko vijeće Grada Krapine za Dan Grada 6. prosinca 2017. dodijelilo mu je Plaketu Grada Krapine za 2017. godinu povodom 50. obljetnice kulturnog i stručno-znanstvenog djelovanja te kao suosnivaču i dugogodišnjem voditelju znanstvenoga skupa *Kajkavski jezik, književnost i kultura kroz stoljeća.*

Rektor Sveučilišta u Zagrebu 3. studenoga 2017. dodijelio mu Spomen-medalju u znak zahvalnosti i priznanja za doprinos razvitku i napretku Sveučilišta u Zagrebu.

Organizacije gradišćanskih Hrvata (Hrvatski centar u Beču, Hrvatsko štamparsko društvo u Beču, Znanstveni institutu Gradišćanskih Hrvatov, Trajštof) dodijelile su mu 9. lipnja 2017. u Beču Priznanje za iznimna postignuća i osobite zasluge u znanstvenom i publicističkom djelovanju kao i na području gradišćanskohrvatske književnosti.

Profesoru Alojzu Jembrihu 15. svibnja 2018. godine Sveučilište u Zagrebu dodijelilo je počasno zvanje *professor emeritus.*

Godine 2022. 30. travnja prof. emer. Alojz Jembrih dobio je *Pevelju* Međimurske županije, u znak priznanja i zahvalnosti za postignute izuzetne rezultate svojim prosvjetnim, znanstvenim i književnim radom, na području Međimurske županije i šire.

U iznimno širokom interdisciplinarnom znanstveno-istraživačkom četrdesetsedmogodišnjem radu razabiru se područja u kojima je, primjenjujući filološku metodu, prof. Jembrih obogatio i unaprijedio hrvatsku filologiju, kroatistiku, i to: *povijest hrvatske književnosti i jezika, leksikografiju, dijalektologiju, povijest kajkavske književnosti za djecu, povijest kajkavskih gramatika i pravopisa, hrvatsku glagolitiku, gradišćanskohrvatsku književnosti i jezik, hrvatsku književnojezičnu protestantistiku.* U svim njegovim radovima spomenutih područja uočava se istraživačka metoda temeljena na dokumentiranosti podataka s poznavanjem opsežne sekundarne literature. Cjelokupni znanstvenoistraživački opus prof. Jembriha može se postaviti u širi kulturno-povijesni kontekst, pri čemu slijedi dobru filološko-kulturno-povijesnu istraživačku tradiciju. U svemu tome uvijek iznova otkriva nedovoljno ili slabo obrađivana područja hrvatske filologije i književne historiografije.

Bibliografija objavljenih radova prof. Jembriha obuhvaća: autorske knjige, znanstvene i stručne radove u zbornicima i časopisima, znanstveno-popularizacijske članke, pretiske starih rijetkih knjiga od 16. do 19. stoljeća s opširnim pogovornim studijama, te je tako trajno zadužio hrvatsku književnu povijest i kulturu, omogućivši daljnja istraživanja gotovo nedostupnih knjižnih izdanja iz starijih razdoblja. Uostalom, to su potvrdile dvije diplomantice na Sveučilištu u Klagenfurtu koje su, na temelju pretisaka Konzulova *Katekizma* (1564.) i

Konzulove *Postille* (1568.), pod mentorstvom prof. dr. Gerharda Neweklowskog, napisale diplomske radove: M. Urank, *Die Autosemantika in Konzuls Katchismus* (1564.) [1994.]; V. Poderšnik, *Sprachliche Untersuchung der Postille 1568 von Stipan Konzul und Antun Dalamata* [1994.].

Alojz Jembrih za pretisak je priredio i opširni pogovor napisao (2007., 2008.) glagoljičnom i ćirilničnom izdanju *Novog Testamenta* (Tübingen/Urach, 1562./63). Sudjelovao je i kod glagoljičnog izdanja u latiničnoj transkripciji (2013. 2015.) za koje je izradio *Glosarij* i napisao pogovorni tekst te redigirao spomenuto izdanje. Prije toga priredio je pretiske uršakih izdanja: Glagoljični *Katekizam* (1561.), *Katekizam* latinični (1564.), *Beneficium Christi*, latiničino izdanje (1565.), Prvi dio *Postille* (Regensburg, 1568), *Duševne pesne* (Sveti Križ/Deutsch Kreuz, 1609. i 1611.) Grgura Mekinića. Sva ta izdanja popratio je opširnim pogovom.

Od autorskih knjiga treba izdvojiti: *Život i djelo Antuna Vramca* (1981.), *Hrvatski filološki aspekti* (1990.), *Grgur Pythiraeus Mekinić i jegove pjesmarice* (1990.), *Hrvatsko-slovenske književno-jezične veze* (1991.), *O Vramčevoj Kronici* (1992.), *Juraj Damšić i njegov „Nauk kršćanski“* (1994.), *Na izvoru gradišćanskohrvatskoga jezika i književnosti* (1997.), *Hrvatski Filološki zapisi* (1997.), *Na izvorima hrvatske kajkavske književne riječi* (1997./98.), *Grof Sermage u zrcalu svojih pisama* (2000.), *Kazimir Bedeković (1727. - 1782.), teološki, filozofski i dramski pisac* (2001.), *Stipan Konzul i „Biblijski zavod“ u Urachu* (2007.), *Pogovor uz pretisak glagoljičkog Novoga testamenta (1562./1563.)*, /2007. drugo izdanje 2016.), *Pogovor uz pretiska ćirilčkoga Novog testamenta (15663.)*, /2008./, *Pogovor uz pretiska Zerczala Marianzkoga Jurja Habelića (1662.)* /2009.), *Gregur Kapucin: Epska trilogija* (2010.), *Tragom turopoljske povijesti* (2014.), *Tragom života i rada Stjepana Moysesa u Zagrebu (1829. - 1851.)*, /2016./, *Pavao Ritter Vitezović (1652. - 1713.)*. Prigodom otkrivanja spomen-ploče u Beču, Schönlaterngasse 13. (27. VI. 2017), *Tragom identiteta južnomoravskih Hrvata* (2017.), Carica Marija Terezija u propovijedi Gregura kapucina (1781.), tekst transkribirao, glosarij sastavio pogovor napisao i za tisak knjigu priredio Alojz Jembrih, povodom 400. obljetnice dolaska kapucina u Zagreb (1618. – 2018.), Zagreb 2018., Tomaš Goričanec, *Opseđenje i pobjeđivanje 1593*. Pretisak i transkripciju s pogovorom priredio Alojz Jembrih, Mala Subotica 2018. *Dragutin Domjanić u novom svjetlu* (2019.). Za tisak priredio rukopis prvog kajkavskog prijevoda *Novog zavjeta* Ivana Ruperta Gusića, tekst transkribirao, glosarij sastavio i opširni pogovor napisao, Zagreb 2019. Za pretisak priredio knjigu *O poboljšanju ćudorednosti svećenstva* (1848.) Pavla Štosa s opširnim pogovor, Velika Gorica 2020. Za pretisak priredio i pogovor napisao knjizi: Samuel Budina, *Historia Sigethi* (1568.), Ozalj-Zagreb 2021. Za tisak je priredio i opširni pogovor napisao knjizi: Ignacije Aurelije Fessler, *Tri prijatelja iz Novoga Zrina. Roman iz doba hrvatskoga bana Nikole VII. Zrinskoga*. Biblioheca Murodravana, knj. 4, Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu, Čakovec 2022. *Korespondencija iz ostavštine Vatroslava Jagića* pohranjene u NSK u Zagreb (2022.). U tisku: *Kajkavski filološki ogledi* (Prinos povijesti hrvatske književnosti i jezika).

Prof. emer. Alojz Jembrih član je strukovnih udruga/društava: Društva hrvatskih književnika, Kajkavskoga spravišća, Matice hrvatske u Zagrebu Bio je član Austrijskog društva za istraživanje 18. stoljeća/Österreichische Gesellschaft zur Erforschung des 18. Jahrhundert, Wien i Društva za istraživanje knjige u Austriji/Gesellschaft für Buchforschung in Österreich, Wien; Znanstvenog instituta Gradišćanskih Hrvata, Trajštof (Austrija/Burgenland); Družbe Braća Hrvatskoga Zmaja, Zagreb, Hrvatske Paneuropske unije, Zagreb. Niz godina bio je član Kajkaviane i jezina predsjednik (2003.- 2013.), Donja Stubica.